

Dochodzenie należności w Austrii w postępowaniu egzekucyjnym na podstawie polskich tytułów wykonawczych

Europejski Tytuł Egzekucyjny (ETE)

W celu egzekucji należności w Austrii na podstawie polskiego orzeczenia zaleca się w pierwszej kolejności skontrolować, czy spełnione są przesłanki aby zaopatrzyć polskie orzeczenie zaświadczeniem, że stanowi ono „ **europejski tytuł egzekucyjny**“ (w skrócie ETE) na podstawie **Rozporządzenia (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004r.**

Rozporządzenie stosuje się jedynie do tzw. **roszczeń bezspornych**, czyli takich, kiedy dłużnik wyraźnie się zgodził lub nigdy nie wniósł sprzeciwu w toku postępowania sądowego. **Zaświadczeniem ETE** mogą zostać zaopatrzone takie orzeczenia jak wyroki z uznania, wyroki zaoczne, ugody zawarte przed sądem w toku postępowania, ugody zawarte w postępowaniu pojednawczym czy ugody zawarte w wyniku mediacji, zatwierdzone przez sąd.

Szczegółową **procedurę zaopatrzenia zaświadczeniem ETE** regulują **przepisy państw członkowskich, w których orzeczenie zostało wydane lub zatwierdzone.**

Przepisy polskiego kodeksu postępowania cywilnego stanowią, że jeżeli tytuł egzekucyjny w postaci orzeczenia sądu, ugody zawartej przed sądem lub zatwierdzonej przez sąd spełnia warunki określone w przepisach odrębnych, to sąd, który wydał orzeczenie albo przed którym została zawarta ugoda lub który zatwierdził ugodę, na wniosek wierzyciela wydaje zaświadczenie, że stanowią one **europejski tytuł egzekucyjny.**

W przypadkach, w których wniosek o wydanie **zaświadczenia ETE** dotyczy innego tytułu egzekucyjnego niż orzeczenie sądu, w przedmiocie wniosku rozstrzyga sąd rejonowy, w którego okręgu został sporządzony tytuł egzekucyjny.

Zaświadczenie ETE polski sąd wydaje w języku polskim na podstawie formularza zamieszczonego w aneksie stanowiącym załącznik do rozporządzenia nr 805/2004.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia orzeczenie zaopatrzone zaświadczeniem ETE w Polsce jest uznawane i wykonywane w Austrii **bez potrzeby stwierdzania wykonalności i bez możliwości sprzeciwienia się przez dłużnika jego uznaniu** w dalszym toku postępowania egzekucyjnego.

Oznacza to, że wierzyciel uzyskując **zaświadczenie ETE** dysponuje dokumentem uprawniającym go do efektywnego dochodzenia swoich roszczeń względem dłużnika na terenie Austrii.

Rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych.

Krokiem milowym w uproszczeniu i ujednoczeniu obrotu orzeczeń wydawanych na obszarze Unii Europejskiej było wprowadzenie w życie **Rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001** (znanym szerzej jako „**Bruksela I**“). Rozporządzenie **Bruksela I** obowiązuje od 1 marca 2002r. na terenie wszystkich państw członkowskich z wyjątkiem Danii i określa jurysdykcję sądów oraz zasady wykonywania i uznawania orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych stanowiąc tym samym podstawowy akt europejskiego prawa procesowego.

Rozporządzenie **Bruksela I** określa konkretne wymogi, które musi spełniać orzeczenie wydane w państwie członkowskim, aby mogło ono być uznane i wykonane w innym państwie Unii Europejskiej. Co kluczowe, rozporządzenie **Bruksela I** wprowadza przy tym zasadę **wzajemnego uznawania** przez państwa członkowskie prawomocności orzeczeń sądowych i powodowanych przez nie skutków prawnych **bez potrzeby przeprowadzenia dodatkowego postępowania** (zasada wzajemnego uznania *ipso iure*).

W konsekwencji sądy państw członkowskich mają obowiązek traktowania orzeczeń wydanych w innych państwach Unii Europejskiej w ten sam sposób, jak orzeczenia wydane na ich obszarze.

Do **wykonania orzeczenia** w trybie egzekucji w innym państwie członkowskim rozporządzenie **Bruksela I** przewiduje natomiast dodatkowe **postępowanie w celu stwierdzenia wykonalności orzeczenia** przed sądem państwa, w którym nastąpić ma egzekucja należności.

W myśl tego mechanizmu wierzyciel, który chce egzekwować należność w Austrii musi być w posiadaniu „macierzystego” **tytułu wykonawczego**. Oznacza to, że orzeczenie wydane w Polsce musi być także w Polsce wykonalne, czyli być tytułem wykonawczym według polskiego kodeksu postępowania cywilnego. Pierwszym warunkiem jest zatem zaopatrzenie orzeczenia wydanego przez polski sąd w **klauzulę wykonalności**.

Aby orzeczenie było uznane za wykonalne i egzekwowalne w Austrii polski sąd musi ponadto **potwierdzić wykonalność orzeczenia w formie zaświadczenia** wydawanego na podstawie specjalnego formularza stanowiącego załącznik do rozporządzenia Bruksela I.

Zaświadczenie wydawane przez sąd na wniosek wierzyciela zawiera podstawowe informacje dotyczące przeprowadzonego postępowania. Zaświadczenie zawiera między innymi takie informacje jak oznaczenie i adres sądu, oznaczenie stron postępowania, treść i formę rozstrzygnięcia oraz stwierdzenie przeciwko komu orzeczenie lub ugoda sądowa jest wykonalna w Polsce. Dodatkowo zaświadczenie ma dokumentować, że pozwany miał w trakcie postępowania merytorycznego możliwość podjęcia i skorzystania z przysługujących mu środków obrony.

Kolejnym etapem do egzekucji należności jest uzyskanie przez wierzyciela **stwierdzenia wykonalności polskiego orzeczenia** przez sąd austriacki. W praktyce oznacza to

zastosowanie tzw. **procedury exequatur**, w myśl której orzeczenie wydane w Polsce wymaga uprzedniego stwierdzenia wykonalności w Austrii w odrębnym postępowaniu.

Należy przyznać, że **procedura stwierdzenia wykonalności** sama w sobie nie ma złożonego charakteru. Na podstawie dokumentacji załączonej do wniosku sąd bada bowiem kwestie formalne, przede wszystkim czy złożono odpis orzeczenia wraz z wymaganym zaświadczeniem wydanym przez polski sąd. Warto także dodać, że prawo austriackie przewiduje możliwość **łączenia wniosku** o stwierdzenie wykonalności orzeczenia z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Niemniej jednak zastosowanie procedury exequatur **odwleka wszczęcie egzekucji do czasu wydania rozstrzygnięcia o wykonalności orzeczenia**. Ponadto już samo doręczenie decyzji sądu o stwierdzenie wykonalności do rąk dłużnika zapewnia mu wcześniejszą wiedzę na temat zbliżającego się postępowania egzekucyjnego.

W końcu procedura exequatur gwarantuje dłużnikowi **możliwość obrony przed wykonaniem orzeczenia** w odrębnym postępowaniu **ze skutkiem wstrzymania egzekucji**. Najważniejsze zarzuty przysługujące dłużnikowi to sprzeczność orzeczenia z porządkiem publicznym lub z innym orzeczeniem, pozbawienie pozwanego możliwości obrony w postępowaniu przed sądem, który wydał orzeczenie oraz wydanie orzeczenia z naruszeniem określonych zasad dotyczących jurysdykcji.

Rozporządzenie Rady (WE) nr 1215/2012 i nowe zasady w zakresie uznawania i wykonalności orzeczeń sądowych

Od dnia 10 stycznia 2015r. obowiązuje nowe **Rozporządzenie Rady (WE) nr 1215/2012** w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych. Nowe rozporządzenie obowiązuje na terenie wszystkich państw członkowskich, w tym także Danii. Rozporządzenie, określane szerzej jako **Bruksela I bis**, zastępuje dotychczasowe rozporządzenie **Bruksela I** i stosuje się do wszystkich postępowań **rozpoczętych po 10 stycznia 2015r.**

Jedną z najbardziej doniosłych zmian jakie wprowadza rozporządzenie **Bruksela I bis** jest **automatyczna wykonalność orzeczeń wydanych w innym państwie Unii Europejskiej** bez potrzeby jej uprzedniego stwierdzenia w osobnym postępowaniu. Ta zmiana stanowi faktyczny przełom w usprawnianiu europejskiej procedury oraz współpracy między sądami państw członkowskich Unii Europejskiej.

Wobec postępowań wszczętych **przed 10 stycznia 2015r.**, jak zostało to opisane powyżej, procedura egzekucji należności na terenie Austrii na podstawie orzeczenia uzyskanego w Polsce odbywa się w dalszym ciągu trzech etapach. Po uzyskaniu krajowego tytułu wykonawczego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności i specjalne zaświadczenie wierzyciel musi dodatkowo stwierdzić wykonalność orzeczenia w Austrii w postępowaniu exequatur i

dopiero po stwierdzeniu wykonalności orzeczenia przez sąd austriacki wszcząć postępowanie egzekucyjne przed austriackimi organami.

Na podstawie rozporządzenia **Bruksela I bis**, w wyniku **zniesienia procedury exequatur**, postępowanie stosowane do postępowań wszczętych **po 10 stycznia 2015r.** ma już charakter **dwuetapowy**.

Po uzyskaniu polskiego orzeczenia wystarczy aby wierzyciel dodatkowo **zaopatrzył orzeczenie w zaświadczenie** wydawane przez sąd orzekający w sprawie na podstawie art. 53 rozporządzenia **Bruksela I bis**. W konsekwencji wydane w Polsce orzeczenie zaopatrzone w zaświadczenie automatycznie stanowi na obszarze Austrii tytuł wykonawczy, czyli może być **bez dodatkowego stwierdzenia wykonalności** przez austriacki sąd natychmiast wykonane.

Podstawą uruchomienia procedury egzekucyjnej w Austrii jest zatem sam odpis orzeczenia wraz z zaświadczeniem o jego wykonalności. Do wniosku o wszczęcie egzekucji należy dołączyć odpis orzeczenia wraz z zaświadczeniem o stwierdzeniu wykonalności na podstawie art. 53 rozporządzenia Bruksela I bis.

Należy liczyć się z tym, że sąd austriacki będzie domagał się przedłożenia tłumaczenia dokumentów, zaleca się zatem odpowiednie tłumaczenia dołączyć już do wniosku. Na podstawie tak złożonej dokumentacji sąd austriacki powinien wydać decyzję o wszczęciu egzekucji.

Zniesienie procedury exequatur należy uznać za kolejną doniosłą zmianę w transgranicznym egzekwowaniu orzeczeń w ramach Unii Europejskiej. Ponadto zmiany w mechanizmie regulującym relacje między wierzycielem i dłużnikiem przenoszą ciężar obrony na etapie egzekucji na dłużnika.

Co kluczowe, dłużnik może bronić się przed wykonaniem zagranicznego orzeczenia jedynie wszczynając **odrębne postępowanie o odmowę wykonania**. Same podstawy odmowy są wprawdzie analogiczne do zawartych w rozporządzeniu Bruksela I. Istotnym udogodnieniem dla wierzyciela jest jednak mechanizm przewidujący, że postępowanie o odmowę wykonania orzeczenia **nie wstrzymuje automatycznie egzekucji**, a dłużnikowi pozostaje jedynie możliwość złożenia wniosku o jej tymczasowe zawieszenie.

Alternatywne postępowania europejskie

Na koniec warto zwrócić uwagę na postępowania europejskie stanowiące swoistą alternatywę do wyżej wyszczególnionych **procedur wykonania** opierających się o orzeczenia uzyskane w krajowych postępowaniach sądowych.

Tytuły wykonawcze uzyskane w ramach **europejskiego nakazu zapłaty** oraz **europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń**, bo o nich mowa, również umożliwiają

bezpośrednie wykonanie bez konieczności stwierdzenia wykonalności w państwach ich wykonania.

Autorem opracowania jest Mag. Mateusz Madany, adwokat w Austrii, posługujący się także biegle językiem polskim, członek Wiedeńskiej Izby Adwokackiej.

Mag. Mateusz Madany jest partnerem kancelarii adwokackiej Sokolski Madany Rechtsanwalte OG i specjalizuje si ę w prawie gospodarczym i prawnej obsłudze podmiotów działających na rynkach w Polsce i Austrii.

Treść opracowania ma charakter jedynie informacyjny, nie jest wyczerpująca i nie stanowi porady prawnej.

sokolski | madany
rechtsanwalte

1060 Wien, Otto Bauer Gasse 4/4

T: +43 1 58 111 75

F: +43 1 58 111 75 – 89

E: office@smr-law.at

W: www.smr-law.at

